

ישיבת מרכז הרב

שיחת מו"ר ראש הישיבה
הרה"ג הרב יעקב שפירא שליט"א

פרשת ויצא

שנה שלוש-עשרה תשפ"ב

יציאת צדיק עושה רושם

פרשת השבוע פותחת בפסוק "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", אומר רש"י, *"ויצא, לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה ולמה הזכיר יציאתו? שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, בזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. וכן ותצא מן המקום האמור בנעמי ורות"*. רש"י אומר שני דברים, דבר ראשון- כשהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, דבר שני- שיציאתו של צדיק עושה רושם. בסוף דבריו רש"י אומר שכן גם ביציאת נעמי ורות. במגילת רות כתוב *"וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָּׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה"* אומר רש"י שם *"למה נאמר? הרי כבר נאמר 'ותשב משדי מואב' ומהיכן תשוב אם לא תצא מן המקום אשר היתה שם? אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום נכרת ועושה רושם, פנה זיוה פנה הדרה פנה שבחה של עיר' וכן 'ויצא יעקב מבאר שבע'"*. אם כן אנו רואים שגם שם רש"י עומד על נקודה זו שיציאת צדיק עושה רושם אבל את זה שכשהצדיק בעיר הוא הודה של העיר הוא לא מזכיר שם. מה ההבדל בין היציאה של יעקב אבינו לבין היציאה של נעמי? יעקב אבינו יוצא מארץ ישראל, ואילו נעמי וכלותיה יוצאות משדה מואב, זה ההבדל, צדיק עושה רושם במקום הטבעי שלו, והמקום הטבעי של הצדיק הוא בארץ ישראל. יש בזה עוד עומק, מת יציאת הצדיק עושה רושם? בפשיטות- רק אחרי שהלך הצדיק מרגישים בחסרונו וזה הרושם שיציאתו עושה. אומר השפת אמת (ויצא, תרל"ו) *"ברש"י מה ת"ל ויצא שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. וקשה הא כל הקושיא הי' מאחר שאין שבח ותועלת ביציאה רק ההילוך למה נכתב היציאה. וא"כ תוגדל הקושיא בתי' זה כי חסרון היציאה אין צורך לכתוב. ויש לפרש הענין להיפוך כי כל זמן שהצדיק בעיר הוא הודה זיוה כו'. פי' שאין השבח נקרא ע"ש המקום מאחר שהצדיק עודנו שמה. אבל ביציאתו מהמקום נשאר רשימה בהמקום. וזה שבח המקום שהי' דר בו אותו צדיק. ומקבל המקום חשיבות מרשימה זו שמניח הצדיק במקומו. וכן מצינו בבריאותו של עולם שכל זמן שלא ברא הקב"ה את עולמו לא הי' לעולם מציאות כי לא הי' רק השי"ת ואחר הבריאה זה קיום כל העולם מה שהניח הקב"ה רשימה המקיימת הכל כנודע ליודעים. וכן נוהג ענין הזה בכל המעשים שכל אבר שנעשה בו מצוה ועבודה בקדושה. נשאר בו רשימה קדושה והוא תיקון האדם."* דהיינו, אחרי שהצדיק יוצא אתה רואה כמה הוא השפיע על המקום, ואת זה רשי אומר רק ביעקב אבינו, לא במגילת רות, שם זזה באמת רק "פנה הודה פנה זיוה".

בגודל הרצונות בשעת משבר, כן גודל ההשגות

בהמשך הפרשה כתוב: *"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא. ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכו' והנה ה' ניצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך. והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך. והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך. ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי". אומר השפ"א (פרשת וירא תרל"ח) "במדרש צמאה לך נפשי כו' כן בקודש ע"כ בקודש כו'. לפי גודל הרצון והתשוקה שיש באדם לעבודת הבורא במקום ציה בלי מים. כן יוכל אח"כ להתדבק בקדושה בשעה שמתגלה לו קצת הארה. וזה עצמו היה נחמה ליעקב אבינו עליו השלום היותו גולה לחוץ לארץ מקום ציה. ועם כל זה כיון שזכה ע"י רוב התשוקה והצמאון. להתגלות מראה זו. ואמר כן בקדש חזיתיך. כמו שהיה כל כך צמא. כן היה לו התדבקות במראה הזאת. לכן וישא יעקב רגליו. ודבר זה נוהג בכל פרט ג"כ. וכן בעולם הזה כפי רוב התשוקה לה' יכול אח"כ להתדבק בו יתברך בעולם הבא. וכמו כן כפי התשוקה בימות החול שמוטרד במלאכות גשמיים שהוא מקום ציה בלי מים. כן זוכה אח"כ בשבת קודש מעין עוה"ב לחזות בנועם ה'"* אם כן יוצא שליעקב אבינו הייתה התגלות בחלום, דוקא אחרי שיצא, כשהיה בבית שם ועבר לא היה לו כי הרי הוא לא ישן, ולמה דוקא עכשיו- כי היה לו צמאון, וע"ז אומר המדרש צמאה לך נפשי זה נאמר על יעקב אבינו, לפי דרגת הצמאון אדם זוכה למדרגות בקדושה.

צמאון גם בשעת ההשגה

הצמח צדק אומר על על הפסוק "כן בקודש חזיתיך" שכאשר אדם הולך לביהמ"ק כולו מלא בצימאון- אני הולך להגיע לבית המקדש! אמנם, כשהוא כבר מגיע לבית המקדש- הא כבר רגוע, עמדתי במשימה, הגעתי... דוד המע"ה התפלל שישאר לו הצמאון של הדרך לקודש אפילו אחרי שכבר הגיע, שתשאר לו אותה השתוקקות. אותו דבר גם אצל בחור בישיבה, גם אחרי שמגיעים לישיבה צריך להמשיך להרגיש את אותה השתוקקות ואת אותן השאיפות הגדולות המקדימות את ההגעה לישיבה. מה היה ליעקב אבינו חוץ משאיפות? עשו רדף אותו, אליפז לקח את כל כספו ואחרי זה גם לבן רימה אותו שוב ושוב, כל מה שנשאר ליעקב היה השאיפות, התשוקות הרצונות והחלומות שלו.

ניתן להירשם לקבלת הגליון בדוא"ל בכתובת Mercazharav@gmail.com,
ובקבוצת הווטסאפ דרך הקישור - לפלאפונים מסוננים

היחס לחלומות

חלק מהותי בפרשה הוא חלום יעקב, מה היחס הנכון לחלומות? מצד אחד, כתוב שחלומות הולכים לפי הפתרון, ושאין אדם חולם אלא מהרהורי לבו, ומצד שני כתוב שחלום אחד משישים בנבואה, ההלכה אומרת שמי שחלם חלום לא טוב יכול להתענות תענית חלום אפילו בשבת, ויש נוסח הטבת חלום לומר בברכת כהנים. אז איך יודעים אם חלום הוא דבר רציני או לא? כותב מרן הרב זצ"ל בקובץ ו' (פסקא ל"ג) *" השינה משחררת את האדם מהשעבוד של העולם החיצוני, ועל ידי זה יכול הוא לפשט את נפשו בהפשטה פנימית, בכל אורך שיעור קומתו הרוחנית. ביחס החיים שכלפי העולם החיצוני נפשו מצטמצמת, אבל ביחס חייה הפנימיים הרי היא מתפשטת, מאריכה את מהותה. ונמצא שהיא יורדת עד כל עומק התחתית שבחיים מצד זה, שכל זמן שהאדם הוא קשור עם העולם החיצוני אין העולם הסביבי מניח אותו לרדת כל כך לעומק התחתית, ולמעלה הרי הוא עולה לעומק הרום של החיים שלו, והרי הוא תופס את כללות החיים כולם. ואיזה צד מתגבר בו ביותר, הצד התחתיתי, או העליוני, ואיזה מהם נכר בו ביותר בזמן שהוא מתעורר משנתו ובזמן השינה עצמה, זה תלוי לפי מעמדו הרוחני, התלוי במדרגת נשמתו ובבחירתו. כל מה שהוא אחוז יותר בקדושה ובטהרה, באמונה שלמה ובבטחון, ובקדושת ישראל ואהבתם, באהבת הבריות ובצפיית ישועה, הרי הוא מתעלה, והצד העליוני שבו מתגבר, ושולח הוא את השפעתו גם לעומק תחתית, לכל שפלות החיים, וכל האדים העולים וגורמים מחשבות והרהורים, ציורים וטפוסים שונים, הכל נעשה קדוש ונעלה, הכל בא מטללי עדן עליון, ורוח ד' חופף עליו. בהתהלכך תנחה אותך, בשכבך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך."* אומר הרב שבזמן השינה אדם אינו משועבד למגבלות חיצוניות, א"כ משממעות החלום תלויה איפה האדם נמצא באמת. **יש סיפור על שני זקנים בבית אבות ישבו לנוח. ואחד שאל את השני, תגיד לי, על מה אתה חולם עכשיו? הוא אמר לו, אני חולם על העץ הזה שמולי, אילו כולו היה מזהב, וכולו היה שלי, הייתי עשיר כמו רוטשילד. שאל אותו הזקן השני, אז ענף אחד מהעץ היית נותן לי? אמר לו, לא. העץ שלי. כמובן שהוא כעס, יש לך עץ שלם מזהב ואתה לא יכול לתת לי אפילו ענף? אמר לו, מה אתה רוצה ממני? תחלום אתה על העץ השני...** כותב מרן הרב זצ"ל באגרות (ח"א) *ע"כ א"א שהמצב של החלום, שהוא חלק הגון מהחיים, לא יהי' מקושר בקשר חשוב עם כללות החיים, החמריים והמוסריים. וכאשר ע"פ רוב א"א לאדם להכיר אל נכון מצבו הפנימי, יחושו הנאמן אל המושגים האלקיים, שהמה יסוד האושר והמוסר, נטייתו אל האשר והטוב מצד עצמם, לא מצד שום סבה חיצונית הפועלת עליו, ולפ"ז ערך כחותיו לענין שמושם וצרכם." הרב כותב פה אותו רעיון. כתוב בפסוק, "שוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", כולם מפרשים שמה שיהיה לעתדי לבוא יהיה חלום, לא חשבנו שיהיה עד כדי כך. הרצי"ה פירש אחרת, אדם חולם מהרהורי לבו. בשוב ה' את שיבת ציון יתברר לנו שזה היה תמיד הרהורי לבנו. שיבת ציון הייתה בתוכנו, רק לא הרגשנו בה. לכן היא תהיה כמו חלום. כמו שבחלום אין אדם חולם אלא מהרהורי לבו, כך גם בשוב ה' את שיבת ציון יתברר לנו שזה היה כל הזמן הרהורי לבנו. הכל תלוי בדרך שבה האדם מסתכל על המציאות. אני אביא עוד מראה מקום, אומר הרב בשמונה קבצים, קובץ ג' אות רכ"ו "החלומות הגדולים יסוד העולם הם. המדרגות שונות הן. חולמים הם הנביאים, בחלום אדבר בו. חולמים הם המשוררים בהקיץ, חולמים בעלי המחשבה הגדולים לתקין העולם. חולמים אנו כולנו בשוב ד' את שיבת ציון. הגסות של החיים החברותיים, בהיותם שקועים רק בצדם החמרי, נוטלת את אור החלום מן העולם, את זהר ההרחבה שלו, את עליתו העליונה, מהמציאות הקודרת, עד שהעולם מפרפר במכאובים מתוך עקיצותיה הארסיות של המציאות, חסרת זהר החלום. רק המכאובים הם יסורי אהבה, הם ימרקו את העולם, יבררו לו, כמה גדולה היא הטעות של המתפארים במציאות הלקויה, בעת אשר רק החלום החפשי, המורד במציאות וגבוליה, הוא הוא באמת האמת היותר הויתית של המציאות. ואז שב חזון החלום והיה למחזה ברור. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת ד' יביט".* וזה אותו רעיון, יעקב הוא איש האמת, אין אצלו הבדל בין דבר שהוא בכח לדבר שכבר יצא לפועל, החלומות שלו מבטאים את האמת, ומתי הם מבטאים אותה- "ויפגע במקום", כשהוא מגיע למקום קדוש מתגלים הרצונות האמיתיים שלו.בהר המוריה החלום הוא על סולם ומלאכי אלוקים עולים ויורדים בו. בבית לבן על מה הוא חלם? על כבשים. וזה מה שאמר יעקב "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתיו" לא ידעתי שגם במצב כזה אפשר להשיג כאלו השגות. **לא שמכאן ואילך צריך להרבות בשינה...** אבל צריך להיות מחובר באמת לרוחניות עד כדי שהיא תופיע גם בשינה. כמו שכתוב (מסכת סוכה כא:) *"אפילו שיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד שנאמר ועלהו לא יבול"* אפילו שמה שהוא אומר עכשיו זה לא דברי תורה מובהקים, הוא לא מעביר עכשיו חבור'ה בבא בתרא, אעפ"כ שיחתו צריכה לימוד.

ועלהו לא יבול

יתרו אמר למשה רבינו *"נבול תיבול אתה וכל העם אשר אתך"*, שואל החת"ס למה יש כפילות לשון- נבול תיבול? מה התורה באה להדגיש? הוא עונה, כתוב בפסוק *"ובתורתו יהגה יומם ולילה והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול"* ומכאן לומדים חז"ל במסכת קידושין שת"ח יכול למחול על כבודו לאחר שהתורה דיליה, אחרי שהוא עמל בהבנה ובסברא, לא סתם עמל. **אבי מורי זצ"ל אמר פעם לאחד הבחורים שהיה שקדן גדול אבל לא למד בעיון שיתחיל ללמוד קצות. אותו בחור אמר לאבי, אבל כתוב לעולם ליגרוס איניש והדר ליסבר, אני עדיין גורס. אמר לו אבי, תגרוס קצות. זו גם מעלה. איפה כתוב שליגרוס איניש זה רק בחומש, משנה וגמרא?** אז מי שהוגה יומם ולילה זוכה שעלהו לא יבול, וזה מה שאמר לו יתרו שאם הוא כל היום יתעסק בבעיות של אנשים, ממילא לא יהגה יומם ולילה וממילא נבול יבול.

תורה דיליה

הבאנו כבר פעם את דברי החיד"א שמובאים בשדה חמד (מערכה כ') שת"ח שמחל על כבודו כבודו מחול כי תורה דיליה, אומר הרב חיד"א במחזיק ברכה זה רק בתורה דיליה שקנה בסברא והבנה, אבל מי שהוא עדין בשלב של 'ליגרס איניש' הוא אינו יכול למחול על כבודו **אז אם רואים כאלה שאינם מוחלים על כבודם, צריך לבדוק אם זה בגלל שאכפת להם הרבה מכבודם, או שהם עדיין בשלב שהם עדיין לא יכולים למחול...** האגרות משה (ח"ב או"ח סל"ד) שואל, אם אדם לומד והוא עדיין לא הגיע לשלב של תורה דיליה, ולכן הוא לא יכול למחול על כבוד התורה. אז גם מי שאצלו התורה היא תורה דיליה, יש אצלו חלק קודם של תורה דיליה, איך הוא יכול למחול עליו? מכאן מוכח שבשלב שהתורה הופכת אצל האדם לתורה דיליה, גם לימוד הבקיאות מקבל משמעות אחרת. כמו שאומרים שיהודי

הוא לא גוי ועוד משהו, הוא יצירה אחרת. כתוב "אל תקרי בניך אלא בוניך" אלו ת"ח. יש משנה במסכת שבת, שהבונה כל שהוא חייב. שיערו של בניה זה בכל דבר. זה לא רק אם אתה מחבר איזה ספר גדול. אל תקרי בניך אלא בוניך, בכל שהוא. כל התקדמות קטנה, כל שורה בגמרא, כל תוס', יש פה בנייה של ת"ח.

הבנת האדם מעידה על דרגתו הרוחנית

כשהאדם הוא גדול אז הוא יכול להשפיע גם על הדברים הקטנים, מי שמגיע לדרגה של 'ועלהו לא יבול' זה רק מי שהתורה היא 'תורה דיליה', מי שלא ישן בבית שם ועבר י"ד שנים, אפילו החלומות שלו מקבלים משמעות גדולה כ"כ. יעקב אבינו, אע"פ שלא היה לו כלום, החלום החייה אותו. החלום זה השאיפות, ככל שאדם ישאף יותר כך הוא גם ישיג יותר. הכל תלוי בנקודת המבט של האדם ונביא לזה שלוש דוגמאות: אומרת הגמרא (מסכת יומא דף כא) שהיו פותחים לעולי רגלים את הפרוכת ומראים להם את השולחן עם לחם הפנים כשהוא "לחם חם כיום הלקחו". הריטב"א אומר ששבעה ימים היו על הלחם אדים. והיו אומרים להם "ראו חבתכם לפני המקום". איך הנס בלחם הפנים מראה את החיבה לעמ"י? אלא שעצם העובדה שעולי הרגלים רואים את הנס, את החום שיש בלחם הפנים, זה מעיד על הדרגה שלהם. דוגמא שניה כתוב ברשי על התורה (ויקרא פכ"ד י') שהמקלל לילג על נס לחם הפנים, לגלג על זה שאומרים שבמקדש הלחם חם כיום הלקחו. בגלל שהוא היה קר, כל מה שהוא ראה היה קר. הוא לא היה בדרגה רוחנית לראות את הנס בלחם הפנים. "ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם", אי יכולת השתייה מעידה על האדם עצמו. דוגמא שלישית, כתוב בגמ' מס' יומא שהיו מראים את הכרובים לעמ"י שפניהם איש כלפי אחיו, והיו אומרים להם "ראו חבתכם לפני המקום". הפשט הוא בגלל שפניהם היו איש אל אחיו. אבל יש כאן עומק נוסף. אדם בעל מדרגה שמגיע למקדש ורואה כרובים שפניהם איש אל אחיו, זה מעיד איפה הראש שלו. הוא לא רואה רק פנים מול פנים, הוא רואה את חיבת הקב"ה לעמ"י. השפ"א על פסח שנת תרל"ד אומר שקוראים שיר השירים בפסח אחרי ליל הסדר כי זה זמן של התעלות הנפש. מי שקורא את שיר השירים הוא מבין ומרגיש שכל מה שכתוב שם, הכל מתחילה ועד סוף, הכל רק נמשל לאהבת ה' לעמ"י ואהבת עמ"י לה'. ולא חלילה לפרש את הפסוקים כפשטם. בליל הסדר אדם מגיע לדרגה כזאת. יוצא מזה שהיחס של האדם לדברים שבקדושה מעיד על האדם. חלומותיו של יעקב מעידים עליו מי ומה הוא היה. שיחת ת"ח מעידה עליו שתורתו דיליה.

יראת שמיים

(ויקרא יט לב) "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלוקיך אני ה" אומר רשי שם, יכול יעצים עיניו, דהיינו, האדם אומר לעצמו אין לי כח, כל שתי דקות מגיע לכאן מישהו ממועצת גדולי התורה, אני יכול כל הזמן לקום ולשבת, אני שקול בלימוד ולא ראיתי...האדם יערים, לכן נאמר ויראת מאלוקיך אני ה'. שואל ספר מושב זקנים על התורה, במקום אחר בחז"ל כתוב שאדם יכול להערים על תבואתו. תבואה חייבת בתרו"מ מדאוריתא רק אם הכניסו אותה דרך הדלת, אם מכניסים דרך החלון אין חיוב מדאוריתא. והגמרא אומרת שמותר לאדם להערים על תבואתו, והגמרא בפסחים אומרת שזה מותר גם לת"ח. למה כאן לא נאמר גם ויראת מאלוקיך? בשני המקומות זו הערמה. והוא מתרץ, כבוד תורה שאני. אל תעשה הערמות, אל תעגל פינות, אל תעשה את עצמך לא יודע כשזה נוגע ל"מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", זקן זה קנה חכמה. ויותר מכך, הגמרא אומרת שמי שקם בפני ת"ח זוכה ליראת שמיים. ר' זירא כשהיה חלש ולא יכל ללמוד, הוא הלך לקום בפני ת"ח כדי לקבל שכר. קשה, מותר לעבוד את הקב"ה כדי לקבל שכר? אסור, אבל אם מקבלים מזה יראת שמיים, מותר. והשכר בכיבוד ת"ח זה יראת שמיים. ככה מפרש הבני יששכר (חודש סיון מאמר ה). אומר בספר מושב זקנים מה שיפגע לך ביראת שמיים אל תעשה הערמה. שות שואל ומשיב אומר יותר מכך, מצוות מפני שיבה תקום והדרת פני זקן, זה לגרום לכך שהתורה תהיה מכובדת. זה לא שאם יש ס"ת אז תעמוד, יש ת"ח אז תעמוד, אלא הרבה יותר מכך, זה מצווה ליזום ולעשות פעולות שיגרמו לכך שהתורה תהיה מכובדת. לכן יש יותר קפידא על מי שלא קם בפני ת"ח. האדם הזה מפספס את העיקר. צריך לעשות שהתורה תהיה מכובדת. יעקב אבינו הגיע לכך, י"ד שנה בבית שם ועבר הביאו אותו לדרגה שכל דבר שהוא עושה זה היה גילוי כבוד שמיים, אפילו בדבר שהיה חלום. אפילו מה שהאדם עושה באופן פסיבי, בדבר שהוא רק שיחת חולין, "ועלהו לא יבול". אז כשהחלום בא מדברים כאלה, לחלומות כאלה מתייחסים. **היה פעם בישיבה בקומה שלישית בחדר ארבעים ושמונה, בחור שהיה ממלמל גמרא מתוך שינה, זה לא מודל לחיקוי, אבל היה אחד כזה. הוא היה במיטה הרביעית, המיטה התחתונה. הוא לא היה יעקב אבינו...**

הבלבולים בפרשה ובדרך לגאולת עמ"י

יעקב אבינו מתחתן עם מי שחשב שהיא רחל, בבוקר התברר שהיא לאה ולבן רימה אותו, אבל הוא לא הלך לבי"ד, הוא לא ביטל. הברכה שיעקב קיבל מיצחק התקבלה במרמה, הנישואים שלו היו במרמה, יהודה כשבא על תמר הוא לא ידע שזו תמר, כל הדברים האלו לא התבטלו אח"כ, יצחק אמר ליעקב גם ברוך יהיה, יעקב נשאר עם לאה. בספר שמואל קוראים לשמואל הנביא רואה, אבל במשיחת דוד נראה שהוא לא הצליח לראות, כתוב שהוא חשב למשוח את אחיו של שמואל ועבר על כולם אחד אחד ואף אחד ה לא הסכים לו, בסוף הוא שאל אם יש עוד אח, אמרו לו כן, הוא הלך לרעות את הצאן... חשבו בכלל שהוא פסולוהקב"ה אמר לשמואל למושח דוקא אותו. איך זה ששמואל לא ראה? כתוב שדוד היה אדמוני, מי שנולד במזל מאדים כתוב בגמרא בשבת שהוא יהיה או מוהל או שוחט, איך שלא יהיה הוא יתעסק עם סכין. שמואל לא חשב שאחד כזה יהיה מלך המשיח. עוד דבר לא ברור אצלנו, איך נולד יששכר? "כי שכר שכרתיך בדודאי בני". מי הביא אותם? ראובן. הפרשה הזאת מלמדת אותנו שהאדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב. "כי עין בעין יראו", הסביר הרצי"ה כשאדם מכוון את העין שלו לעין של הקב"ה, אז הוא יראה בשוב ה' ציון. על פניו נראה שרק מתרחקים מהמשיח, הכל הפוך. אבל אם האדם יסתכל כמו שצריך, הוא יצליח לראות את ההתקדמות. כתוב שהמשיח נגלה ונכסה, כותב הרב במאמרי ראי"ה, גם בזמן שהוא לא נראה הוא מתקדם, יש תקופות שרואים את זה בגלוי, ויש תקופות שזה בחלום. וכדי לראות בחלום כמו שצריך, צריך להיות כמו יעקב אבינו. ללמוד תורה במשך ארבע עשרה שנה בבית שם ועבר. ואז דווקא מתוך החלום אפשר לראות שכל מה שהקב"ה עושה בעולם מוביל לביאת מלך המשיח.

שבת שלום ומבורך!